

V našem seriálu se věnujeme vývoji zástavby venkova i jeho prostředí. V osmém díle uvádíme příklady drobných staveb, tentokrát autobusových zastávek, které jsou umísťovány na důležitých místech v obcích i krajině a mají velký význam.

V knize ZASTÁVKY zveřejnil v roce 2018 pražský fotograf Jan Vrabec soubor historických i současných objektů, které rozčlenil do kapitol: plechovky, domečky, skleněnky, boudy-budky, křapky, dřevěnky a detaily. Je to dokument varující před zřizováním nebo ponecháváním utilitárních objektů, které krajinu či vesnici esteticky znehodnocují.

DÍL 8 - ČEKÁRNY

Čekárny však mají mnohem vyšší funkci než jen místo sloužící k zastavení autobusu, nástupu a výstupu cestujících. Zastávky jsou jedním z nejmenších společenských objektů na vesnici, v němž se spolu setkávají a rozmlouvají místní občané i nahodilí návštěvníci. Proto jsou požadavky na jejich umístění, estetickou působivost a kulturnost tomu adekvátní. Čekárny jsou také kulturní vizitkou obce a měly by být do daného prostředí citlivě začleněny, protože dokáží vzhled obce vylepšit, ale také znehodnotit.

Snímek dokládá dosud zachovávanou lacinou plechovou, hromadně vyráběnou čekárnu ze socialistického období. Také její umístění na návsi vedle kapličky dokládá tehdejší způsoby smýšlení a konání.

Burcovat semknutost pracujícího lidu a vytyčovat jeho světlé socialistické zítřky bylo třeba v čekárně na Podkarpatské Rusi. Na propagandu bylo peněz dost. Ty dnes chybí, a s nimi i potřebná údržba, označení místa, a také lavičky, které někdo upotřebil někde jinde.

Vír je Vesnicí roku 2010 kraje Vysočina. Betonovou boudu, sloužící za čekárnu, obložila obec dřevěným obkladem. Umísťuje v ní reprodukce uměleckých děl s jejich charakteristikou. Nyní je nazývána Galerie v zastávce. Čekajícím občanům se tak nabízí možnost rozšířit své znalosti výtvarného umění. Tato kulturní činnost obce se osvědčila.

Rostěnice patří k německému ostrůvku Vyškovska. Ve vesnické památkové zóně jsou zachovány jedinečné selské usedlosti s žudry - otevřenými vchodovými přístavky, umožňujícími sousedské besedování. Obloukový tvar vstupů žuder opakuje autobusová čekárna, a tím navazuje na historický ráz obce.

Drienčany na Slovensku mají poetickou čekárnu s Ježibabou, pecí a kocourem. Spolu s dalšími sochami pohádkových bytostí přináší do dědiny půvab a připomínají dílo spisovatele a folkloristy Pavla Dobšinského.

Němčovice, Vesnice roku 2013 Plzeňského kraje, má nejoriginálnější zastávku kraje. Záměrem vytvořit Pařezovou chaloupku místo plechového přístřešku bylo oživit místo a také zpomalit dopravu. Obojí se stalo za velkého ohlasu veřejnosti. Odhalení zastávky s Křemílkem a Vochomůrkou se v červnu 2019 účastnila i paní Jiřina Bohdalová.

Milotice jsou slovácká obec s širokou návší, do níž je začleněna čekárna v tradičním pojetí, s režným zdívkem. Malebnost obce podtrhuje oblouček střechy čekárny s bobrovkou. Čekárnu doplňuje osvědčený obchůdek i veřejné WC.

Slatinice byly vyhlášeny Vesnicí roku 1997 olomouckého kraje. Nacházejí se v nich minerální prameny a proslulé lázně. Rustikální čekárna je otevřená do dvou směrů a je doplněná fontánou.

Hradčany mají čekárnu čelně umístěnou proti příjezdové silnici. Již zdáli všechny vítá její sedlová střecha s valbami a s hodinami v tympanonu. Výhled do tří stran, přírodní materiály a barevnost ji činí sympatickým veřejným objektem v centru obce.

Týnec – lidovým uměním proslulá obec má skleněnou průhlednou čekárnu. Prosklené přístřešky – nazývané „skleněnkami“ - jsou soudobým zavedeným zbožím, četně umístěvaným kdekoli v vesnicích, městech, v rovinách i horských údolích.